

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-09-03

Diarienummer N165-0913/23

Handläggare: Diana Ristic, Emma Lennerås

Telefon: 031-367 96 86

E-post: diana.2.ristic@socialsydvast.goteborg.se

Förlängning av Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med Agape avseende nattvila för att säkerställa att ingen ska behöva sova utomhus under vintern

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Sydväst tecknar Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med Agape avseende nattvila för att säkerställa att ingen ska behöva sova ute under vintermånaderna. Perioden avser 2024-11-15 – 2025-03-31.
2. Socialnämnd Sydväst ger i uppdrag åt förvaltningsdirektören att underteckna Idéburet Offentligt partnerskap med Agape avseende nattvila för att säkerställa att ingen ska behöva sova utomhus under vintern, till en kostnad av 1 700 000 kr.

Sammanfattning

Den 10 februari 2021 fattade Kommunstyrelsen beslut att ingen ska behöva sova ute under vintern. Yrkandet som låg till grund för beslutet 2021 löd följande:

”Staden har en etablerad struktur för att hantera de problem som finns med människor i akut hemlöshet och upparbetade rutiner för att säkerställa att ingen far illa och att de EU-medborgare som behöver hjälp att ta sig hem till sin familj och sitt hemland får det. Det gäller även vid tillfälliga väderomslag. Vår uppfattning är att detta bör hanteras inom ramen för den etablerade struktur som redan finns och med den professionalism och det yrkeskunnande som är särskilt viktigt när det gäller allvarliga sociala problem av denna typ. Vi föreslår därför att hemställa till den ansvariga nämnden, socialnämnd Sydväst, att skyndsamt se över situationen och vid behov genomföra stöttande åtgärder i samverkan med civilsamhälle och ideella aktörer för att säkerställa att den särskilda nödhjälp som kan vara nödvändig med anledning av kylan finns tillgänglig.”

Under hösten 2023 aktualiserades frågan på nytt genom ordförande i nämnden för socialförvaltning Sydväst och inför 2024 finns vinterplaneringens nattvila med i budget.

I Göteborgs Stad finns ett antal personer som har tillgång till det generella trygghetssystemet men som på grund av ett pågående skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika och/eller psykisk ohälsa inte lyckas ta del av de insatser som finns inom ramen för socialtjänsten. I denna grupp finns det ofta en misstro till och en rädsla för samhället i stort och socialtjänsten specifikt. Det är en grupp som behöver stöd i att etablera en kontakt med myndighetsutövande socialtjänst.

I Göteborg finns även ett stort antal personer som står utanför det generella trygghetssystemet. Det är socioekonomiskt utsatta EU/EES-medborgare, tredjelands-

medborgare och papperslösa som är här för att söka en bättre tillvaro. Det finns även en grupp som har ett pågående skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika och/eller en psykisk och/eller fysisk ohälsa.

I båda målgrupperna finns det personer som far illa i sin hemlöshet och som skapar otrygghet bland allmänheten när de sover i gatumiljö och allmänna utrymmen.

Inför vintern 2023–2024 gjorde socialförvaltningen Sydväst bedömningen att det behövdes ytterligare 40 biståndslösa platser för att nå det politiska målet, bedömningen gjordes utifrån erfarenhet av tidigare vintrar. Förvaltningen tecknade ett Idéburet Offentligt Partnerskap med frivilligorganisationen Agape avseende 20 platser för nattvila i en lokal som socialförvaltningen Sydväst förvaltar. Ytterligare 20 platser kunde säkerställas genom ett kompletterande partnerskap med Räddningsmissionen avseende nattvila på Station Nord och inbokning samt basbehov på Socialt center, så att ingen ska behöva sova ute under vintern. Under vinterperioden 2023–2024 var det möjligt att bereda plats för alla personer som sökte plats för nattvila förutom vid sex tillfällen. Efter utvärdering bedöms platsbehovet se liknande ut för vintern 2024–2025.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Socialförvaltning Sydväst finansierar det Idéburna Offentliga Partnerskapet med Agape med totalt 1 700 000 kr. Ett kompletterande Idéburet Offentligt Partnerskap med Station Nord och Socialt Center finansieras med 160 000 kronor.

Hemlöshet har betydande samhällsekonomiska konsekvenser som påverkar möjligheterna för de personer som står utanför den ordinarie bostadsmarknaden att leva självständigt. Utöver negativa effekter för personerna och kostnader för boendelösningar ger hemlöshet upphov till en rad samhällsekonomiska effekter. Dels kan det vara kostnader kopplade till skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika, psykisk ohälsa och kriminalitet. I Göteborg har det också märkts en minskning av antalet olovliga bosättningar när icke biståndsbedömd övernattning kan erbjudas för fler målgrupper. Det innebär också en minskad kostnad för sanering av olovliga bosättningar för Göteborgs Stad.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Rätten till bostad är stadgad både i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna och i den svenska grundlagen. I regeringsformen (1 kap. 2 § första stycket) fastställs det att det allmänna särskilt ska trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet.

De icke biståndsbedömda övernattningsplatserna är en form av akut hjälp i en situation av nöd för de som befinner sig i akut hemlöshet. Genom att erbjuda en övernattningsplats kan ett relationsbyggande starta och ett informations- och motivationsarbete för att individen ska ansöka om bistånd hos myndighetsutövande socialtjänst. Målsättningen är att individerna ska kunna lämna den akuta hemlösheten och få mer långsiktiga boendelösningar. Att personer kommer ur sin hemlöshet är något som inverkar positivt för trygghet och säkerhet i staden, både för allmänheten och för de personer som befinner sig i akut hemlöshet.

Under vinterperioden ges möjlighet att nå personer som under resten av året inte söker kontakt med Göteborgs Stads uppsökarenhet, andra öppna verksamheter inom Göteborgs Stad och idéburna organisationer. Det ger erfarenheter och kunskap för vidare samarbete och samverkan mellan idéburna organisationer, myndighetsutövande socialtjänst och utförande delar av socialtjänsten för arbetet mot de som befinner sig i akut hemlöshet.

I målgruppen finns många gånger personer som har psykisk ohälsa och skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika. De kvinnor som finns i målgruppen befinner sig i en extra utsatt situation. I samband med det här partnerskapet kan övernattning i eget rum erbjudas i högre utsträckning och personerna har möjlighet att få vägledning och stöd i myndighetskontakter men även i kontakt med hälso- och sjukvård. För de som saknar den generella rätten till välfärdssystemet kan fler erbjudas övernattning under vintern än under resten av året. De personer i denna målgrupp som har ett omfattande skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika eller som av andra skäl inte kan erbjudas övernattning på Station Nord kan under vintern erbjudas annan plats utifrån det här partnerskapet. Förutom vinsterna för individerna har detta även positiv inverkan på trygghet och säkerhet i det offentliga rummet.

Utan aktuellt partnerskap bedöms inte det politiska målet att ingen ska behöva sova ute under vintern kunna uppnås.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Vuxna som befinner sig i akut hemlöshet kan vara föräldrar och oavsett hur vårdnaden ser ut kan barn känna oro om de vet att en förälder vistas ute under den kalla vinterperioden. De icke biståndsbedömda övernattningsplatserna innebär att vuxna kan värma sig och sova inomhus. De får också mat och stöd i att lämna en situation av akut hemlöshet.

Utifrån ett barnperspektiv är detta positivt även för de barn som inte är direkt berörda av hemlösheten. Personer som befinner sig i akut hemlöshet har ofta ett skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika, psykisk ohälsa och löper högre risk att hamna i kriminalitet vilket kan påverka den generella tryggheten för barn som bor och vistas inom samma område.

För målgruppen som befinner sig i akut hemlöshet och saknar generell tillgång till välfärdssystemet; socioekonomiskt utsatta EU/EES-medborgare, tredjelandsmedborgare och papperslösa, är det ovanligt att barn finns med de vuxna individerna i den akuta hemlösheten. Samtliga socialförvaltningar har ansvar för att hjälpa och stödja de barn som vistas i kommunen oavsett anledning. Det betyder att ett barn utan uppehållstillstånd har samma rättigheter som ett barn med uppehållstillstånd och att papperslösa barn har rätt till boende, sjukvård och skola på samma sätt som andra barn i Sverige. Informationen och dialogen med civilsamhället avseende barns rättigheter och socialtjänstens ansvar förs kontinuerligt i samverkansgrupper mellan förvaltningen och civilsamhället samt i tätt samarbete kring personer i utsatthet.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 18 september 2024.

Bilagor

1. IOP Agape avseende nattvila för att säkerställa att ingen sover utomhus under vintern
2. Återrapportering Vinter 2023/2024

Ärendet

Den 10 februari 2021 fattade Kommunstyrelsen i Göteborg beslut att ingen ska behöva sova ute under vintern. Under hösten 2023 aktualiserades frågan på nytt genom ordförande i nämnden för socialförvaltning Sydväst och inför 2025 finns vinterplaneringens nattvila med i budget. Utifrån tidigare vintrars behov gör socialförvaltningen Sydväst bedömningen att det finns behov av ytterligare 40 platser för nattvila för att nå det politiska målet att ingen ska behöva sova ute under vintermånaderna.

Beskrivning av ärendet

Ända sedan Kommunstyrelsen i Göteborg i februari 2021 fattade beslut om att ingen ska behöva sova ute under vintern, har Göteborgs Stad säkerställt extra platser för personer i hemlöshet under vinterperioden. Utifrån tidigare vintrars behov gör förvaltningen bedömningen att det finns behov av 40 extra platser för nattvila för att nå det politiska målet att ingen ska sova ute under vintermånaderna.

Vintern 2023–2024 ingick förvaltningen ett Idéburet Offentligt Partnerskap med frivilligorganisationen Agape avseende 20 platser för nattvila i en lokal som socialförvaltningen Sydväst förvaltar. Ytterligare 20 platser kunde säkerställas genom ett kompletterande partnerskap med Räddningsmissionen avseende nattvila på Station Nord och inbokning samt basbehov på Socialt center, för att säkerställa att ingen ska behöva sova ute under vintern. Behovet bedöms vara liknande för 2024–2025.

Socialförvaltning Sydväst finansierar Det Idéburna Offentliga Partnerskapet med Agape med 1 700 000 och 160 000 kr är för ett kompletterande Idéburet Offentligt Partnerskap med Räddningsmissionen avseende nattvila på Station Nord och inbokning samt basbehov på Socialt center.

Utifrån tidigare vintrars temperaturer där det varit minusgrader i slutet av november bedömer det finnas behov att förlänga vinterperioden, från 15 november till 31 mars.

Samverkansgrupp

Socialförvaltning sydväst, genom Center mot hemlöshet, leder en samverkansgrupp för berörda parter under vintern. Arbetet med att belägga platserna ska ske i samverkan med Göteborgs Stads uppsökarenhet, Räddningsmissionen och Agape för att optimera användningen av de platser som finns tillgängliga.

Målgrupper

Målgruppen för insatserna som aktuella partnerskap reglerar är personer som lever i akut hemlöshet i Göteborg.

Målgruppen kan delas in i två undergrupper där behov och möjliga insatser ser olika ut. Det är dels personer med tillgång till välfärdssystemet, som vistas i Göteborg och har sin tillhörighet i kommunen. Den andra gruppen saknar generell tillgång till välfärdssystemet. Detta kan vara socioekonomiskt utsatta EU/EES-medborgare utan uppehållsrätt eller personer som är papperslösa och saknar rätten till legal bosättning i Sverige.

Frivilligorganisationen Agape

Frivilligorganisationen Agape har sedan 2017 bedrivit verksamhet i Göteborg för personer som saknar tillgång till det generella trygghetssystemet. Sedan 2017 har Agape hjälpt över 1 350 individer med boendelösningar, ett socialt sammanhang, faddrar, sysselsättning, läxhjälp, sommarskola, juridisk-, psykosocial- och medicinsk rådgivning. Organisationen besitter stor kunskap kring målgruppen.

Under det partnerskap som socialförvaltning Sydväst ingick med Agape 2023–2024 tog Agape emot såväl personer med tillgång till det generella trygghetssystemet som personer utan tillgång till det generella trygghetssystemet. Agape har god kännedom om båda gruppernas möjligheter att få stöd från myndighetsutövandesocialtjänst, Migrationsverket och sjukvård. Det var ett stort antal individer som kom vidare till en mer ordnad livssituation.

Förvaltningens bedömning

För att Göteborgs stad ska nå det politiska målet att ingen ska behöva sova ute under vintern bedömer förvaltningen att det finns behov av ytterligare 40 biståndslösa platser. 20 platser kan rymmas inom ramen för ett kompletterande IOP med Göteborgs Räddningsmission Station Nord avseende nattvila och 20 platser med Agape för de personer som inte kan vara på Station Nord eller som av olika skäl är i behov av motivationsarbete för att söka bistånd från myndighetsutövande socialtjänst.

Edita Paljevic
Avdelningschef

Annika Ljung
Förvaltningsdirektör